

/ С.А.Цыганов, А.Н.Яншина // Экономика Украины – 2013. - №4. –С. 4-16.

11. Данні Державного комітету статистики. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. S&P прогнозує зниження ВВП України в 2013 і зростання в 2014 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ergravda.com.ua/news/2013/11/1/401515/>

13. Зовнішній борг України становить 75,7% ВВП [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/595753-zovnishniy-borg-ukrajini-stanovit-757-vvp.html>

14. Толстова А.В. Інтеграційний вектор економічного розвитку України: довгострокова

перспектива / А.В. Толстова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. - №43. – С. 28-36

15. У Міндоходів порахували виведені в офшори кошти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.unian.ua/news/600999-u-mindohodov-porahuvali-vivedeni-v-ofshori-koshti.html>

16. Черников А. Экономическая политика Украины. Когда же она появится? / А. Черников // Зеркало недели. – 2013. - № 24 (121). –С. 1,7

17. Бородин Е., Покол И. На какую модель аграрного сектора должна ориентироваться Украина в стратегической перспективе? / Е.Бородин, И. Покол.// Зеркало недели. - 2013. - № 25. Режим доступу: <http://gazeta.zn.ua>

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.*

УДК 339.92

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОСОЮЗУ

*Фещенко Л. В., к.е.н., доцент,
Гарапко М. І., студентка (ХІФ УДУФТ)*

У статті розглянуто проблемні питання щодо надійного забезпечення конкурентоспроможності національної економіки та проаналізовано сучасний стан економіки України у контексті її національної конкурентоспроможності на основі використання індикативного методу дослідження наукової проблеми. Також, на основі складових конкурентоспроможності які пропонує методика Всесвітнього економічного форуму, було представлено альтернативну модель передумов конкурентоспроможності України.

Ключові слова: національна економіка, інтернаціональний рейтинг, конкурентоспроможність країни, конкурентні переваги, інфраструктура, інновації, інноваційно-інвестиційний процес.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ НА ПУТИ ИНТЕГРАЦИИ В ЕВРОСОЮЗ

*Фещенко Л. В., к.э.н., доцент,
Гарапко М. И., студентка (ХИФ УГУФТ)*

В статье рассмотрены проблемные вопросы надежного обеспечения конкурентоспособности национальной экономики и проанализировано современное состояние экономики Украины в контексте ее национальной конкурентоспособности на основе использования индикативного метода исследования научной проблемы. Также, на основе составляющих конкурентоспособности предлагаемых методикой Всемирного экономического форума было представлено альтернативную модель предпосылок конкурентоспособности Украины.

Ключевые слова: национальная экономика, международный рейтинг конкурентоспособность страны, конкурентные преимущества, инфраструктура, инновации, инновационно - инвестиционный процесс.

ECONOMIC COMPETITIVENESS OF UKRAINE TOWARDS INTEGRATION INTO THE EUROPEAN UNION

*Feshchenko L. V., the candidate of economic sciences,
Harpako M. I., student (KhIF USU FIT)*

The article deals with the problematic issue of reliable competitiveness of the national economy and analyzes the current state of economy of Ukraine in the context of national competitiveness through the use of indicative research method research

problem. Also, based on the pillars of competitiveness which offers methods of the World Economic Forum, presented an alternative model assumptions competitiveness of Ukraine.

Keywords: national economy, international ranking, competitiveness, competitive advantage, infrastructure, innovation, innovative investment process.

Постановка проблеми. За умов всесвітньої глобалізації вагомим значення набуває підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку: для ефективної інтеграції національної економіки у світову, необхідно досягти високого її рівня як самої країни, так і окремих суб'єктів господарювання. Зростання конкурентоспроможності економіки шляхом переходу на інноваційний розвиток є ключовим завданням державної політики. У міжнародному торговельному та економічному просторі ключовими показниками визначення конкурентоспроможності держави виступають відповідні індикатори, що формуються на основі рейтингового оцінювання.

Аналіз попередніх публікацій. Результати досліджень з окремих питань щодо конкурентоспроможності національної економіки представлені у наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема М. Портером, Дж. Саксом, Ю. Полунєєвим, Я. Базилюк, Я. Жаліло, Ю. Полунєєв, В. Дубровський, В. Юрчишин, Я. Базилюк, та ін.

На думку Я. Жаліла [1], реалізація стратегії забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності національної економіки набуває критичної важливості. Ю. Полунєєв [2] зазначає, що витратоємна економіка з дешевою робочою силою є безнадійним шляхом, на його думку Україна має оволодівати сучасними чинниками конкурентоспроможності. В свою чергу В. Юрчишин [5] наголосив на неоднорідності інституційно-економічного простору України, що веде до неможливості за існуючих умов попиту населення та становища на ринку навіть інновацій, розроблених нечисленними національними інновативними осередками.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на певну академічність рейтингової оцінки, міжнародна економічна спільнота надає світовим рейтингам значної ваги і на їх основі приймає ключові рішення. Крім того, незважаючи на значні досягнення в теорії і практиці дослідження позиції України, за конкурентоспроможністю серед інших економічно розвинених країн потребує більш комплексного аналізу.

Метою дослідження є визначення проблемних питань забезпечення конкурентоспроможності країни та шляхів їх вирішення в умовах реалій української економіки, а також обґрунтування стратегічних пріоритетних напрямків її підвищення. В Україні усунення слабких сторін і нарощення конкурентних переваг вимагають розробки та реалізації системних заходів не тільки з

боку уряду країни, але й всіх гілок влади і суб'єктів господарювання. Загалом підвищення конкурентоспроможності економіки та перехід на інноваційний шлях розвитку є головним завданням державної економічної політики

Викладення основних результатів дослідження. В умовах світової глобалізації країни змушені шукати шляхи забезпечення розширеного відтворення та формування сприятливих умов для прогресивного соціально-економічного розвитку.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі завдання:

1) визначення критеріїв конкурентоспроможності національної економіки за допомогою індексу глобальної конкурентоспроможності;

2) встановлення шляхів здобуття конкурентних переваг економіки;

3) виявлення пріоритетних напрямків підвищення конкурентоспроможності економіки України на шляху євроінтеграції.

Спробою дати «універсальне» тлумачення конкурентоспроможності країни зробили автори вітчизняної Економічної енциклопедії, визначаючи її як «здатність економіки однієї держави конкурувати з економіками інших держав за рівнем ефективного використання національних ресурсів, підвищення продуктивності народного господарства й забезпечення на цій основі високого та постійно зростаючого рівня життя населення» [2, с. 41].

На основі даного визначення можна сформулювати найбільш повне: можливість країни в умовах вільних і прозорих ринкових відносин виробляти товари й послуги, що відповідають вимогам міжнародних ринків; концентроване вираження економічних, науково-технічних, виробничих, управлінських, маркетингових та інших можливостей, реалізованих у товарах і послугах, що успішно протистоять конкуруючим з ними закордонним товарам і послугам як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Визначення критеріїв конкурентоспроможності національної економіки знайшло відображення в зведеному індексі - комплексному інтегральному показнику порівняльної конкурентоспроможності країн. На цей час у світі сформувалися дві основні шкали рейтингування: лозаннська (IMD Lausanne) і гарвардсько-давоська (World Economic Forum). В табл. 1 відображені показники індексу конкурентоспроможності за 2012 рік за шкалою World Economic Forum.

Ранжування країн за індексом глобальної конкурентоспроможності подано на табл. 1.

Таблиця 1

Ранжування країн за індексом глобальної конкурентоспроможності за 2012 рік

Країна	Місце	Бали	Місце у попередньому рейтингу	Динаміка
Швейцарія	1	5,72	1	0
Сінгапур	2	5,67	2	0
Фінляндія	3	5,55	4	1
Швеція	4	5,53	3	-1
Нідерланди	5	5,50	7	2
Китай	29	4,83	26	-3
Естонія	34	4,64	33	-1
Польща	41	4,46	41	0
Казахстан	51	4,38	72	21
Росія	67	4,20	66	-1
Чорногорія	72	4,14	60	-12
Україна	73	4,14	82	9
Уругвай	74	4,13	63	-11
Грузія	77	4,07	88	11

Україна за 2013 рік втратила 11 позицій в Індексі глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI), який був опублікований Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ): Київ посів 84-е місце із 148 країн: це обумовлено розміром ринку (38-а позиція), а також розвинутою освітньою системою (43-е місце з вищої освіти, 57-е - з початкової).

Проаналізувавши конкурентоспроможність національної економіки на основі індикативного підходу, можна зробити висновок, що на сучасному етапі її рівень є досить низьким. На сьогодні існує чимало проблем, які перешкоджають інтенсивному розвитку економіки, який би знайшов свій вираз у показниках конкурентоспроможності.

Згідно з методикою Всесвітнього економічного форуму, експерти виділяють основні складові конкурентоспроможності: якість інститутів; високо- розвинута інфраструктура; стабільність макроекономічного середовища; здорова і досвідчена робоча сила; якісна вища освіта і професійна підготовка; ефективність ринку товарів і послуг; ефективність і гнучкість ринку праці; розвиненість фінансового ринку; високий технологічний рівень розвитку; розмір ринку; конкурентоспроможність бізнесу; інноваційний потенціал.

З метою узагальнення вищезазначених критеріїв конкурентоздатності, приведення їх у відповідність до умов української економічної системи варто подбати про розробку альтернативної моделі факторів конкурентоспроможності (рис. 1.)

Рис. 1. Альтернативна модель передумов конкурентоспроможності України [12]

Перший етап реалізації стратегічних пріоритетів моделі – спрямування зусиль на підвищення рівня продуктивності праці й наближення його до рівня високо розвинутих країн світу.

Другий етап – формування відносно стабільного конкурентного середовища за міжнародними нормами і стандартами, яке спонукає до продуктивної конкуренції на глобальному рівні та надає можливості для ефективної конкурентної поведінки вітчизняних суб'єктів господарювання.

Третій етап – реалізація на базі продуктивної конкуренції перерозподілу матеріальних і фінансових ресурсів на користь інноваційності та екологізації економічного розвитку.

Основними заходами щодо підвищення конкурентоспроможності економіки України є: підвищення ефективності державного управління та спрощення ведення бізнесу; формування інноваційної і водночас соціально орієнтованої моделі економічного розвитку; стимулювання розвитку венчурного капіталу, лізингу, впровадження ефективних механізмів підтримки інноваційних проектів у сфері малого бізнесу; забезпечення соціальної орієнтації структури інноваційної економіки на основі розвитку внутрішнього ринку, підвищення споживчого попиту на наукоємну продукцію, нарощування інвестицій в розвиток інтелектуального капіталу.

Висновки. У результаті даного дослідження було виявлено декілька основоположних моментів щодо визначення конкурентоспроможності України у сучасній системі міжнародних економічних відносин та перспектив розвитку національної економіки, а саме те що конкурентоспроможність країни на світовому ринку залежить від: високого рівня внутрішнього конкурентного середовища, лібералізації зовнішньоекономічної діяльності, рівень якої залежить від кількості укладених двосторонніх угод з країнами-торговельними партнерами та участі України в роботі міжнародних і європейських організацій; формування інноваційної економіки, що, в свою чергу, підвищить конкурентоспроможність вітчизняної продукції на світових товарних ринках.

За допомогою індексу глобальної конкурентоспроможності було розглянуто місце України в світовому господарстві. На даний момент можна сказати, що в нашій державі існує немало проблем, які перешкоджають інтенсивному розвитку економіки, який би знайшов свій вираз у показниках конкурентоспроможності.

Тільки при правильній реалізації економічної політики Україна буде в змозі забезпечити стабільний розвиток економіки в цілому. Зростання конкурентоспроможності держави буде мати позитивний вплив як на внутрішнє становище (чим це зростання і буде, власне, забезпечуватися), так і на місце України у світовому господарстві.

Отже, для стабільного становища країни на світовому ринку необхідною умовою є підтримання економіки, соціальної політики та інфраструктури країни на високому рівні. Не зважаючи на досить вагомий природний, інтелектуальний та інноваційний потенціал, Україна не використовує свої конкурентні переваги через відсутність належної структури виробництва, низьку якість державного управління та прояви корупційності.

Щодо перспектив подальших наукових розробок у даному напрямі, необхідним є поглиблене вивчення шляхів досягнення потрібного рівня конкурентоспроможної національної економіки через механізми економічної, політичної, правової підтримки. Більш детальної уваги потребують завдання з реформи як владної, так і громадянської культури за допомогою використання досвіду інших країн світу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Жаліло Я.А., Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації. – Київ: НІСД. - 2009. - 388с.
2. Полунесев Ю. Г., Держава в управлінні та посиленні конкурентоспроможності зовнішньоторговельної сфери України//Актуальні проблеми міжнародних відносин.-Випуск 52 (Частина II). - Київ, 2008.
3. Кредісова А.І., Управління зовнішньоекономічною діяльністю. - Київ: Віра-Р. - 2011. – 335с.
4. Мазуренко В.М., Костенко М.В., Стратегічні галузі національної промисловості як фактор конкурентоспроможності на міжнародних ринках//Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - Київ, 2010.
5. Юрчишин В.В., Степанюк Є.В., Особливості національної конкурентоспроможності//Політика і час №10. - Київ, 2011.
6. [Електронний ресурс] □ Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/>
7. [Електронний ресурс] □ Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua>

*Рецензент д.е.н., професор ХІФ УДУФТ Дорошенко Г.О.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*